

Yhteenvedo vuoden 2020 arviointikertomuksesta aiheutuneista toimenpiteistä

Tässä yhteenvedossa on vastaukset arviointikertomuksen tiivistelmäkohtiin (kohdat 1- 17) sekä johtopäätöksiin ja suosituksiin. Toimialojen vastaukset on kirjoitettu ao. kohtien jälkeen.

Yhteenvedon lopussa ovat tarkastuslautakunnan sitoviin tavoitteisiin annetut selvitykset sekä eräät muut selvitykset.

Arviointikertomuksen tiivistelmän huomioihin sekä johtopäätöksiin ja suosituksiin esitetään annettavaksi seuraavat selvitykset

Tarkastuslautakunta:

1. Kaupunginhallituksen raportoinnin mukaan vuoden 2020 sitovista strategisista tavoitteista oli toteutunut täysin 16, osittain 12 ja 6 tavoitetta ei toteutunut lainkaan. Tarkastuslautakunta oli eri mieltä yhden tavoitteen toteumasta, yhden tavoitteen osalta huomautettiin tavoitteen mittarista ja yhtä tavoitetta ei voitu arvioida. Koronakriisin vuoksi hyvinvointia edistäviä tavoitteita jäi toteutumatta ja terveys- ja sosiaalipalveluihin on syntynyt hoito- ja palveluvelkaa, joka kasvattaa palvelutarpeita tulevina vuosina. Tarkastuslautakunta pitää erittäin tärkeänä, että heti koronakriisin hellittäessä aletaan nopeasti toimiin, joilla nyt syntynyttä hoito- ja palvelutarvevajetta aletaan purkamaan.

Selvitykset tiivistelmäkohtaan 1 sekä johtopäätöksiin s. 20 (huom. tavoitteiden toteutumisesta myös lopussa kohdissa Muita havaintoja tavoitteista ja Koronaviruspandemian vaikutus sitoviin tavoitteisiin)

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala

Kuten tarkastuslautakunta toteaa, osa väestön hyvinvoinnin edistämiseen tähtäävistä sitovista tavoitteista jäi toteumatta ainakin osin koronakriisin vuoksi. Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalle vastuutetuista sitovista tavoitteista näin voidaan arvioida tapahtuneen ainakin tavoitteen 12.3 (Lastensuojeluilmoitusten jälkeisellä nopeasti tarjottavalla tuella saadaan vähennettyä huostaanottojen määrää) sekä tavoitteen 16.2 (Terveysasemien vastaanotolle pääsy nopeutuu).

Koronaepidemia ja sen jälkihoito heijastuvat toimialan palveluvaateisiin vielä pitkään, eikä epidemian kokonaisvaikutuksia pystytä vielä täysin arvioimaan. Koronan onnistunut jälkihoito ja sen aiheuttaman hoito- ja palveluvelan kattaminen edellyttää sekä tehokkuutta toimialan peruspalvelutuotannolta että kohdennettua panostusta koronasta erityisesti kärsineisiin asukasryhmiin. Lisäpanostusta tarvitaan erityisesti terveysasemien vastaanottotoimintaan, lasten ja nuorten mielenterveyspalveluihin sekä lapsiperheiden tukeen. Hoito- ja palveluvelan kattamiseksi myös palvelupolkujen toimivuus mm. kaupungin eri toimijoiden ja erikoissairaanhoidon varmistetaan. Uudelle valtuustolle annetaan valtuustokauden alussa selvitys siitä, miten koronan aiheuttama mielenterveys-, hoito-, hoiva-, oppimis- sekä muu palveluvelka saadaan kurottua kiinni; sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala osallistuu osaltaan em. kaupunkitason selvityksen valmisteluun.

Kaupunkikulttuurin toimiala

Kaupunkikulttuuri toteaa, että tarkastuslautakunnan johtopäätökset ovat linjassa toimialan omien havaintojen kanssa. Koronapandemian aikana hyvinvointia ja elinvoimaa rakentavia toimenpiteitä ja palveluita ei ole voitu toteuttaa, mikä on synnyttänyt palveluvelkaa ja lisätarvetta korjaaville palveluille.

Kaupunkiympäristön toimiala:

Sitova tavoite 1.3 Kaupunki saa myyntivoittoja vuonna 2020 vähintään 30 miljoonaa euroa

Kaupunki onnistui vuoden 2020 maanmyynneissä huolimatta Covid-19 –pandemian aiheuttamista äkillisistä kysyntämuutoksista vuoden aikana. Loppuvuotta kohti asunto- ja tonttimarkkinat normalisoituivat nopeasti ja kaupunki kykeni nopealla aikataululla valmistelevaan sekä asunto- että yritystonttien myyntejä asiakkaille. Maanmyyntivoitot muodostuivat pääosin asuntotonttien myynnistä, mutta vuonna 2020 myös yritystontteja myytiin 5 kpl ja vuokrattiin 5 kpl. Yhteensä maanmyyntivoittoja kirjattiin 31,3 miljoonaa euroa.

Sitova tavoite 1.4 Kaupunkia rakennetaan ensisijaisesti kaupungin maalle

Viime vuosien aikana kaupunki on pyrkinyt aktiivisesti lisäämään oman maan kaavoitusta eri puolilla Vantaata. Erittäin kunnianhimoinen tavoite vuonna 2020 oli, että kaavoitettavista maa-alueista 55 % olisi kaupungin omistuksessa. Vaikka tavoitteeseen ei aivan päästy, toteutuman ollessa 52 %, on tulos hyvä, kun sitä verrataan kaupungin maaomaisuuden määrään ja sijaintiin suhteessa kaavoitettaviin alueisiin. Keskusta- ja täydennysrakentamisalueilla kaupungin maanomistuksen osuus on yleensä vähäinen, joten tästä syystä vuoden 2020 tulosta voidaan pitää hyvänä.

Sitova tavoite 4.1 Vantaa on hiilineutraali vuonna 2030

Kasvihuonekaasupäästöjen vähennyksessä päästiin tavoitteeseen kuten tarkastuslautakunta totesi ensimmäisenä seurantavuonna 2019 (vertailu vuoteen 2018, jolloin Vantaan alueen kokonaispäästöt olivat 1068 (1000 t CO₂-ekv) ja asukaskohtaiset 4,7 (t CO₂-ekv)).

Toisena seurantavuonna 2020 kokonaispäästöt olivat vuoden 2020 lopussa 883 (1000 t CO₂-ekv) ja asukaskohtaiset 3,7 (t CO₂-ekv). Kokonaispäästöt vähenivät vuoteen 2018 verrattuna 18 % ja asukaskohtaiset päästöt 21 % eli vuositavoite 7 %:n vähennys saavutettiin molemmissa seurantaindikaattoreissa.

Vuoden 2020 aikana tehtyjen energiansäästötoimenpiteiden vaikutukset pystytään arvioimaan vain laskennallisesti. Toimenpiteinä on ollut Led-valaistusten toteuttaminen 28 kohteeseen, joista laskennallinen energiansäästö on noin 800 MWh/vuosi. Lämmitysjärjestelmien uusiminen kahteen kohteeseen on tuottamassa noin 360 MWh vuosittaisen säästön. Esco-hankkeina toteutetut investoinnit tuottavat vuosittain säästöä noin 6500 MWh. Lisäksi energianohjeistoimilla on saavutettavissa pienempiä säästöjä, jolloin laskennalliset vähennykset ovat yhteensä noin 7800 MWh vuodessa. Urheiluhalleissa on tehty toimenpiteitä lämmitys- ja sähköjärjestelmissä, joiden säästövaikutukseksi arvioidaan noin 1350 MWh/vuosi. Kaupungin omistamissa rakennuksissa kokonaisenergiankulutuksen säästöt jakautuvat seuraavasti: lämmitys -8,6 %, sähkö - 8,2 % ja uudet energiansäästöt -1,8 % kokonaisenergiankulutuksesta. Koronarajoituksilla on ollut suuria vaikutus vuoden aikana toimitilojen ollessa suljettuna.

Sitova tavoite 4.2 Ekologiset viherysteydet säilyvät

Yleiskaava 2020 on määritelty ekologisten runkoyhteyksien verkosto, joka yhdistää Vantaan ja naapurikuntien arvokkaat luontokohteet toisiinsa. Yleiskaavan verkosto perustuu laajempaan selvitykseen "Vantaan ekologiset yhteydet" vuodelta 2018.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi yleiskaava 2020 kokouksessaan 25.01.2021. Hyväksymispäätöksestä on valitettu Helsingin hallinto-oikeuteen. Uusi yleiskaava tulee voimaan vasta valitusten käsittelyn jälkeen. Vaikka uusi yleiskaava ei ole vielä lainvoimainen, huomioidaan ekologisten runkoyhteyksien verkosto jatkosuunnittelussa ja samalla tarkastellaan mahdollisuuksia turvata paikalliset yhteydet. Yleiskaavan määräys kuvaa yhteyksien merkitystä ja ohjaa jatkosuunnittelua seuraavasti: "Yhteys turvaa eliölajien liikkumista ja luonnon monimuotoisuuden säilymistä. Ekologisen verkoston jatkuvuus tulee turvata. Ekologisen runkoyhteyden sijainti on ohjeellinen ja tarkentuu jatkosuunnittelussa. Yhteyden hoidossa, käytössä ja yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee ottaa huomioon luontoarvot, kulttuurihistorialliset ja maisemalliset arvot ja varmistaa, että ekologinen yhteys säilyy tai kehittyy luonnon olosuhteiltaan monipuolisena ja mahdollisimman leveänä".

Sitova tavoite 4.3 Joukkoliikenteen käyttö kasvaa

Vuoden 2020 joukkoliikenteen nousijamäärätavoite jäi kauas tavoitellusta jään marraskuussa 90 000 matkustajaan päivässä tavoitetason ollessa 133 600. Koronapandemia on leikannut joukkoliikenteen käyttöä kymmeniä prosentteja. Toipuminen muutoksesta tulee HSL:n ennusteen mukaan olemaan hidasta ja kestää vuosia.

Vantaan kaupunki tuottaa joukkoliikennepalvelun HSL:n kautta. Se vastaa liikennepalvelun suunnittelusta ja tilaamisesta, mutta Vantaan kaupunki vastaa erityisesti joukkoliikenteen terminaalien, olosuhteiden, toimintaedellytysten ja sujuvuuden kehittämisestä. Pitkällä tähtäimellä käytön on mahdollista kasvaa asukasmäärää ja työpaikkamäärää nopeammin, kun maankäyttöä kehitetään ja tiivistetään olemassa olevan palvelun yhteyteen. Tätä kuvaa hyvin siksi myös kaupunkiympäristön toimialan tavoitteet 5.1 ja 6.1.

Viime vuosina on edistetty HSL:n kanssa laadittuja linjastosuunnitelmia ja erityisesti niiden yhteydessä lanseerattujen runkolinjojen 30, 300, 400, 520 ja 530 olosuhteita ja etuuksia. Runkolinjan 300 liikennöintiin tarvittavan Luhtitien suunnittelu eteni aikataulussa. Bussiliikenteen siirtyminen Hakunilan varikolta Ojangan varikolle eteni myös aikataulussa.

Sitova tavoite 4.4 Pyöräilyn kulkumuoto-osuus kasvaa

Pyöräilyä edistetään jatkuvana työnä kehittämällä pyörätieverkostoa, pyörien pysäköintiä, laatukäytävien toteutuksia ja kaupunkipyöräjärjestelmää. Pyöräilyn määrää pitkällä aikavälillä kuvaa pyöräilyindeksi, joka lasketaan automaattisten mittauspisteiden tuottaman tiedon pohjalta tietyissä kohti pyöräilyverkkoa.

Vuoden 2020 pyöräilyindeksi oli 1266. Vuoden 2019 indeksiluku oli 1039, joten kasvua viime vuodesta oli 22 %. Tavoite 3 % kasvusta täyttyi kirkkaasti, mutta pyöräilyn suhteen on huomioitava, että vuosittainen vaihtelu mm. Säätilojen johdosta ja toisaalta myös koronapandemian vaikutuksesta voi olla suurta.

Sitova tavoite 4.5 Vantaan ratikan yksityiskohtainen suunnittelu käynnistyy

Kaupunginvaltuusto päätti Vantaan ratikan jatkosuunnittelun käynnistämisestä joulukuussa 2019. Suunnittelun aloitus oli sidottu siihen, että valtio sitoutuu osallistumaan suunnittelukustannuksiin

MAL-sopimuksen kautta. Keväällä 2020 yksityiskohtaisen suunnittelun aloitusta ja kilpailutuksia valmisteltiin. Kun MAL-sopimus saatiin, kilpailutusprosessit aloitettiin. Vantaan ratikan yksityiskohtainen suunnittelu käynnistyi marraskuussa Tikkurila-Länsimäki -osuudella, ja joulukuussa lentoasema-Tikkurila -osuudella.

Sitova tavoite 5.1 Asuntokaavoituksen kohdistuminen asemanseudulle ja joukkoliikenne vyöhykkeelle

Asuntokaavoitusta on toteutettu tavoitteiden mukaisesti.

Sitova tavoite 6.1 MAL-tavoitteet toteutuvat ja uusi MAL-sopimusesitys valmistuu

Vuoden 2020 kesäkuussa saatiin neuvoteltua Helsingin seudulle uusi MAL-sopimus, jossa Vantaan uudeksi asuntotuotantotavoitteeksi asetettiin 2 640 asuntoa ja asemakaavoituksen asunkerrosalatavoitteeksi 240 000 k-m² vuodessa. Nämä olivat myös sitovan tavoitteen mittareina vuodelle 2020. Vantaalle valmistui vuoden aikana 2 918 asuntoa ja hyväksyttyä uutta asumisen kerrosalaa 239 146 k-m². Näin ollen tavoitteet saavutettiin. Suoritusta voidaan pitää erinomaisena johtuen siitä, että haastavasta Covid 19-pandemiatilanteesta huolimatta kaavoituksen, rakennusvalvonnan ja tontinluovutuksen prosessit pystyttiin organisoimaan nopeasti ja pitämään tehokkaina etätyöskentelystä huolimatta.

Sitova tavoite 9.2 Vehkalan ja Aviapoliksen työpaikka-alueet kehittyvät

Vehkalan länsipuolen esirakentaminen valmistui suunnitellusti 2020.

Sitova tavoite 15.1 Sisäilmatilanne paranee kouluissa, päiväkodeissa ja muissa kaupungin tiloissa

Sisäilmatilannetta on saatu parannettua laajasti Vantaan kaupungin kiinteistöissä. Sisäilmatutkimuksia odottavien kiinteistöjen jono on saatu purettua ja tutkimukset saadaan aloitettua nopeasti sisäilmailmoituksen tultua. Rakennusten tutkimukset ovat laajoja ja myös korjauksissa päästään hyödyntämään laajasti teknistä dataa. Sisäilmaan, rakenteiden kuntoon ja tilankäyttäjien oireiluun vaikuttavat seikat tulevat ilmi ja niihin päästään puuttumaan ripeästi. Useita vanhempia koulu- ja päiväkotirakennuksia on saatu purkuun ja uudisrakennuksia tilalle, väistötiloja on saatu lisättyä. Koko sisäilmaprosessia on uudistettu ja sisäilmatyön henkilöresursseja on lisätty valtuustokauden aikana. Sisäilmatilanne on koko Vantaan osalta vakaa.

Sitova tavoite 19.1 Tikkurilan toimitilahanke etenee

Tikkurilan toimitilahanke on edennyt määrätietoisesti kohti toteutusta hyvässä yhteistyössä eri yksiköiden ja osapuolten osallistuessa tarvittavin edistävin toimin.

Luku 1.1.3 Kaupunginvaltuuston konserniyhteisöille asettamien tavoitteiden toteutuminen ja johtopäätökset s. 22:

Henkilöstö- ja konsernipalvelujen vastaus:

Palvelualue yhtyy tarkastuslautakunnan toteamukseen, että strategisten tavoitteiden ja niiden toteutumiseksi asetettujen vuosittaisten tavoitteiden toteutuminen on omistajaohjauksen tärkeä väline. Valmistelua kehitetään edelleen vuodelle 2021 konserniyhteisöille asetettavien tavoitteiden pohjalta. Lähtökohtana tavoitteiden asettamisessa ovat tytäryhteisöille 2020-2021 aikana hyväksytyt omistajapolitiittiset linjaukset, joiden tarkoituksena on myös sellaisenaan ohjata yhteisöjen strategista

johtamista. Tavoitteita on myös kiteytetty siten, että yhtiökohtaisia tavoitteita olisi vähäisempi määrä ja tavoitekategoriat ovat yhteneväisiä kaikilla konserniyhtiöillä.

Tarkastuslautakunta:

2. Vantaan kaupunki teki hyvän taloudellisen tuloksen vuonna 2020. Merkittävä taustatekijä hyvään tulokseen oli valtiolta saadut koronatuuet, ja koronapandemian negatiiviset vaikutukset talouteen jäivät myös pelättyä pienemmiksi. Vantaalla on edelleen merkittävä velkataakka, joskin velkamäärä pystyttiin vuonna 2020 pienentämään.

Selvitykset tiivistelmäkohtaan 2 sekä johtopäätöksiin s. 25-26, 32 ja 36:

Vantaan vuoden 2020 tilinpäätös muodostui huomattavasti ennakoitua paremmaksi vuosikatteen ollessa 166,8 milj. euroa ja tilikauden tuloksen päätyessä 55,1 milj. euroa ylijäämäiseksi. Toimintatuotot ylittivät muutetun talousarvion 5,4 milj. eurolla, erityisesti maankäyttökorvausten ylittäessä talousarvion. Toimintakulut alittivat muutetun talousarvion 52,1 milj. eurolla. Henkilöstökulut alittuivat 26 milj. eurolla, joukkoliikenteen saamat suorat koronatuuet pienensivät joukkoliikenteen palvelujen ostoja 8,5 milj. eurolla, vuokratulot alittivat talousarvion 6,3 milj. eurolla ja toimialat velvoitettiin alentamaan menojaan rajoittamistoimenpiteillä 1 milj. edestä per toimiala.

Vuoden 2020 verotulot ylittivät muutetun talousarvion 23,5 milj. eurolla ja valtionosuudet 1,3 milj. eurolla. Alkuperäiseen talousarvioon verrattuna verotulot alittuivat 5 milj. eurolla. Muutetussa talousarviossa kunnan tuloveroa alennettiin 24,2 milj. eurolla, mutta toteuma oli ennustetta parempi, koska koronan palkkatuloja alentava vaikutus oli ennustettua pienempi. Valtio kompensoi kunnille koronan aiheuttamia kuluja myös korottamalla väliaikaisesti kuntien yhteisövero-osuutta 10 prosenttiyksiköllä. Yhteisöveron tuotto oli 7,5 milj. alkuperäistä talousarviota parempi.

Valtionosuuksia tilitettiin 293 milj. euroa, joka ylitti alkuperäisen talousarvion 81 milj. eurolla ja muutetun talousarvio 1,3 milj. eurolla. Valtio korotti kuntien valtionosuuksia usealla eri päätöksellä koronapandemian aiheuttamien kulujen kompensoimiseksi. Vantaan valtionosuuksiin nämä päätökset vaikuttivat yhteensä noin 73,8 milj. eurolla. Rahoitustuottoja ja -kuluja toteutui vuonna 2020 yhteensä 27 milj. euroa ja ne ylittivät talousarvion 2,1 milj. eurolla. Ylitys johtuu edelleen alhaisina pysyneestä korkotasosta. Poistoja ja arvonalentumisia toteutui vuonna 2020 111,8 milj. euroa, joka oli 3,1 milj. euroa talousarviossa arvioitua vähemmän.

Muutetun talousarvion bruttoinvestointimenoiksi muodostui 152,6 milj. euroa. Vuoden 2020 toteutuneet bruttoinvestointimenot olivat yhteensä 144,9 milj. euroa jäaden 7,7 milj. euroa alle muutetun talousarvion erityisesti uudis- ja korjausrakentamisen toteutusajankohtien siirtymisen sekä toteutuneiden hankkeiden ennakoitua pienempien kustannusten vuoksi. Hyvän taloustilanteen vuoksi kaupunki pystyi lyhentämään pitkäaikaista lainakantaa 39,1 milj. eurolla. Vantaan asukasluku kasvoi vuonna 2020 yhteensä 3 456 hengellä (1,5 %), joka oli enemmän kuin missään toisessa kunnassa. Koko Suomen väestönkasvusta Vantaan osuus oli 41 prosenttia.

Suun terveydenhuollon liikelaitos (johtopäätökset s. 28)

Kesän 2021 jälkeen taseen alijäämää on katettavana 452.000 euroa (1.1.2021 katettavana oli 591.000e).

Tarkastuslautakunta:

3. Valmiussuunnittelu on Vantaalla hyvin organisoitu ja toimialat on vastuutettu ja ohjeistettu valmiussuunnitteluun. Koronapandemia osoitti valmiussuunnittelun ja kriisivalmiuden tärkeyden. Vantaa pystyi nopeasti sopeuttamaan toimintaansa koronapandemian aiheuttamassa poikkeustilanteessa toimimiseen. Koronapandemia nosti esille asioita, joihin kriisitilanteessa pitää kiinnittää huomiota ja saadut kokemukset vahvistivat kaupungin kykyä toimia kriisin jatkuessa.

Selvitykset tiivistelmäkohtaan 3 sekä johtopäätöksiin s. 42 ja suosituksiin s. 43:

Kuntademokratia:

Ei lisättävää

Tarkastuslautakunta:

4. Vastuullisuusnäkökohdat ovat nousseet viime vuosina voimakkaasti esiin osana hankintojen valmistelua ja ne tulee huomioida jatkossakin. Hankintojen näkökulmasta koronaviruspandemia aiheutti lisätöitä etenkin suojavarusteiden hankintojen ja ateria- ja puhtauspalveluiden järjestämisessä.

Selvitykset tiivistelmäkohtaan 4 sekä suosituksiin s. 44-45:

Henkilöstö- ja konsernipalvelut:

Tarkastuslautakunta on kertomuksessaan hyvin todennut hankintojen merkityksen kaupungin strategisten tavoitteiden toteuttamisessa.

Ateria- ja puhtauspalveluiden kilpailutuksissa on kiinnitetty ja tullaan jatkuvasti kiinnittämään huomiota laatuun. Erityisesti puhtauspalvelut on ala, jossa työvoiman saatavuus on vaikeaa ja vaihtuvuus suuri, millä on myös vaikutusta palvelun laatuun. Hankinnat palveluysikkö on saamassa uuden resurssin laadun valvontaan, jotta voidaan puuttua välittömästi mahdollisiin laatupoikkeamiin.

Sisäiset asiakkaat antavat palautetta Granlund Manager -palautejärjestelmän kautta. Järjestelmä ei ole toimivuudeltaan käyttäjäystävällinen, minkä vuoksi palautteiden määrä järjestelmän kautta on jäänyt vähäiseksi. Palautetta annetaan myös suoraan palveluntuottajille, jotka raportoivat palautteista hankinnan ostotiimille. Kuntalaiset antavat palautetta Oma Vantaa –palautekanavan kautta.

Hankinnat tulee entistä enemmän kiinnittämään kilpailutuksissa ja sekä sopimuskaudella huomioita taloudellisen ja sosiaalisen vastuun vaatimusten noudattamiseen. Vantaan kaupungin hankinnat palveluysikkö on aktiivisesti mukana ensimmäisen kansallisen julkisten hankintojen strategian täytäntöönpanotoimenpiteissä. Hankintajohtaja toimii muun muassa sosiaalisen vastuun

teematyhmän vetäjänä. Teemaryhmän yhtenä tavoitteena on edistää hankinnoissa ihmisoikeuksien ja työelämän perusoikeuksien kunnioittamista. Teemaryhmän ohjauksessa laaditaan opas työperäisen hyväksikäytön ja ihmisoikeuksien loukkauksien torjuntaan julkisissa hankinnoissa.

Pyrimme toteuttamaan hankinnat mahdollisimman taloudellisesti, laadukkaasti ja suunnitelmallisesti. Kilpailutukset toteutetaan tarkoituksenmukaisina kokonaisuuksina. Silloin kun se on edellä mainitut perusteet huomioon ottaen mahdollista, pyrimme laatimaan kilpailutukset niin, että pienemmilläkin yrityksillä on mahdollisuus osallista kilpailutuksiin. Tämä toteutuu erityisesti hankintalain alle jäävien pienten hankintojen osalta.

Tarkastuslautakunta:

5. Kaupungin tietohallinnon järjestämistapa muuttui merkittävästi joulukuussa 2019. Suurin osa tietohallinnon henkilöstöstä siirtyi liikkeenluovutuksena palveluntarjoajan palvelukseen. Jatkossa Vantaan oma henkilöstö ohjaa ja valvoo toimintaa ja palveluntarjoaja toteuttaa. Keskeinen parannus aiempaan on resursoinnin joustavuus, mikä on erityisen tärkeää investointien osalta.

Selvitykset tiivistelmäkohtaan 5 sekä johtopäätöksiin s. 49:

Henkilöstö- ja konsernipalvelut

Ei lisättävää

Tarkastuslautakunta:

6. Vantaan hr-palvelut keskitettiin vuoden 2020 alusta. Keskittämisen myötä luotua sähköistä palvelukanavaa käytettiin runsaasti vuonna 2020. Henkilöstöpalveluihin kehitetään edelleen automatiikkaa ja robotiikkaa hyödyntäviä ratkaisuja. Kunta10-tulokset olivat Vantaalla hyvällä tasolla vertailussa muihin kyselyyn osallistuneisiin kaupunkeihin. Kyselyssä Vantaalla ilmenneisiin kehittämiskohteisiin on lähdetty suunnittelemaan toimenpiteitä ja myös käynnissä olevassa henkilöstön laatuhankeessa on käynnistetty kehittämisprosesseja.

Selvitykset tiivistelmäkohtaan 6 sekä johtopäätöksiin s. 55-56:

Henkilöstö- ja konsernipalvelut:

Kunta10 tulokset on tärkeä tietolähde nykytilan ja kehittämiskohteiden nostamiseen kaupunki-, toimiala-, palvelualue-, palveluyksikkö- ja tiimitasolla. Vantaalla on prosessi tulosten läpikäyntiin ja kehittämisen tulosten aikaansaanti on vastuutettu eri esimiestasojille. Seuraava Kunta10 kysely toteutetaan syksyllä 2022. Henkilöstöpolitiikan laatuhankeella on saatu aikaan tuloksia ja toimintatavasta saadaan vinkkejä muuallekin tarkastuslautakunnan suosituksenkin mukaisesti. Myös työnantajakuvan näkyvyyttä ja siihen panostamista jatketaan tarmokkaasti – erityisesti niissä ammattiryhmissä, jossa saatavuushaasteet ovat pahimmat. Myös uusia tapoja näkyä työnantajana on kaavailtu ja vuoden 2022 osalta tehdään myös työyhteisöille materiaalia siitä, miten näkyvyyttä voidaan hoitaa myös työyhteisötasolla.

Tarkastuslautakunta:

7. Vantaan varhaiskasvatuksessa on kehitetty sähköistä asiointipalvelua ja tiedolla johtamista. Koronavuosi pudotti tuloja ja vei henkilökuntaa väliaikaisesti sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalle. Henkilöstörakenne varhaiskasvatuksessa muuttuu tulevana vuosina ja sen myötä varhaiskasvatuksen opettajien tarve tulee kasvamaan.

Selvitykset tiivistelmäkohtaan 7 sekä sisältökohtaan 2.1./suositukseen s. 62:

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala toteaa/esittää, että Vantaan varhaiskasvatus on käynyt säännöllistä vuoropuhelua opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa alan aloituspaikkojen lisäämiseksi. Vuoropuhelua on tehty osittain yhdessä muiden pääkaupunkiseudun kuntien kanssa, jotka samana työssäkäyntialueena jakavat saman huolen työvoiman saatavuudesta. Oppilaitosyhteistyötä tehdään sekä paikallisten varhaiskasvatuksen koulutusta tarjoavien oppilaitosten, että pääkaupunkiseudulla varhaiskasvatuksen opettajan tehtävään kelpoisia ammattiryhmiä kouluttavien yliopistojen ja oppilaitosten kanssa. Varhaiskasvatuksen erityisopettajien osalta yhteistyötä tehdään kaikkien neljän koulutusta tarjoavan yliopiston kanssa. Yhteistyössä hyödynnetään kaikkien oppilaitosten valmiutta täydennyskoulutuksen tarjoamiseen.

Erityisasiantuntijoiden sekä liikkuvan henkilöstön työtä on pyritty kehittämään osana Vantaan kehityksen ja oppimisen tuen toimenpideohjelmia. Koronapandemia on tuonut konsultoitavien varhaiskasvatuksen erityisopettajien sekä kieli- ja kulttuurikoordinaattoreiden työhön omat hankaluutensa, mutta he ovat kuitenkin kohtuullisen hyvin pystyneet tukemaan varhaiskasvatuksen työntekijöitä omalla asiantuntemuksellaan.

Henkilöstön jaksamisen tukemiseksi päiväkodin johtajille toteutetaan vuoden 2021 aikana Kohti yhteisöohjautuvuutta valmentavalla esimiestyöllä ja vaikuttamismahdollisuuksien kasvattamisella - valmennusohjelma, jonka yhtenä tavoitteena on henkilöstön hyvinvoinnin ja vaikutusmahdollisuuksien kasvu.

Tarkastuslautakunta:

8. Perusopetuksen strategiassa painotetaan oppilaan taitoja, hyvinvointia ja työelämätaitojen ja oppilaanohjauksen kehittämistä. Kiusaamiseen puuttumista kehitetään. Lähitulevaisuuden haasteena on vastata etäkoulunkäynnin aiheuttamiin heikentyneisiin oppimistuloksiin ja kasvaneeseen tuen tarpeeseen.

Selvitykset tiivistelmäkohtaan 8 sekä sisältökohtaan 2.2./suositukseen s. 71:

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala toteaa/esittää, että perusopetukselle myönnettiin koronapandemian aiheuttaman opetusvajeen korjaamiseksi lukuvuodelle 2020–2021 4,2 M€. Tätä rahaa käytettiin tuen rakenteiden vahvistamiseen. Rahoitusta käytettiin laaja-alaisen

erityisopettajien, rinnakkaisopettajien ja koulunkäyntiavustajien palkkaamiseen. Etä- ja hybridiopetuksen aikana on erityisesti tunnistettu riski, jossa tehostettua tukea tarvitsevat oppilaat meinaavat tippua tavoitteiden mukaisesta toiminnasta. Lähiopetuksessa tämä ryhmä selviytyy, mutta etäopetus haastaa heitä. Erityisen tuen oppilaat ovat olleet pääsääntöisesti lähiopetuksessa, ja heidän tuen järjestelyissä ei ole ollut niin paljon muutoksia. Tukea suunnataan myös yleisen hyvinvoinnin ja mielenterveyden tukemiseen. Perusopetuksessa panostetaan hyvinvointityöhön sekä johtamisen ja oppituntien puitteissa, mutta myös tarjoamalla apua ja tukea verkkotyöskentelyn eri muodoissa (School Day, Someturva). Lukuvuoden 2021–2022 määrärahat eivät ole vielä tiedossa, mutta toimintaa on tarkoitus jatkaa edellisen vuoden suuntaisesti riippumatta siitä, toteutuuko lähiopetus toivotusti.

Oppilashuollon psykologit ja kuraattorit ovat tarjonneet tukea perusopetuksen oppilaille myös etäkoulujaksojen aikana. Tukea on annettu sekä lähitapaamisina että etänä oppilaan tarpeiden ja toiveiden mukaan. Psykologit ja kuraattorit ovat vahvistaneet digitaalisten menetelmien osaamista ja käyttöä työssään, jotta apua on voinut ja voidaan jatkossakin antaa myös etäkoulun aikana riittävästi. Kasvatuksen ja oppimisen toimiala on esittänyt, että perusopetukseen palkattaisiin määräaikaaisesti 6 koulupsykologia ja 6 kuraattoria koronan jälkihoitoon. Lisäksi Vantaa on hakenut valtion erityisavustusta psykologien ja kuraattorien lisäämiseksi 1.11.2021 alkaen perustuen esitettyyn lakimuutokseen sitovista mitoituksista psykologi- ja kuraattorityössä. Perusopetukseen haettiin 6 psykologia ja 9 kuraattoria.

Vantaalla etäopetukseen siirtyminen ja etäopetuksen toteuttaminen ovat tapahtuneet joustavasti ja melko vaivattomasti. Perusopetuksessa on ollut jo aiemmin käytössä sekä oppimisen digitaaliset alustat että riittävästi Chromebook tietokoneita oppilaiden arjessa. Etäopetuksen käynnistyessä Chromebookeja pystyttiin tarjoamaan kaikille oppilaille kotikäyttöön. Osa käytti kotityöskentelyssä omaa tai kodin tietoteknistä välineistöä. Chromebookilla oppilaat osallistuivat etäopetukseen liittymällä oppimisalustalle, jossa opetusta järjestettiin moninaisin tavoin.

Chromebookien kotikäyttöä ajatellen oppijoita ja heidän huoltajiaan informoidaan käyttäjäsitoumuslomakkeen ja Play-kauppaa koskevan tiedotteen avulla, jotka ovat luettavissa ja allekirjoitettavissa Wilmassa. Etäopetuksessa oleva Chromebook on kotikäytössä oppijan ja huoltajan vastuulla. Tätä varten laite ja laitteella käytettävät sovellukset ovat Vantaan tietohallinnon hallinnoimia. Sovelluksia koskevia käyttörajoituksia on tehty vain Googlen palveluiden osalta. Mm. Google Chromessa on päällä Safe Search -toiminto, joka vähentää merkittävästi K-12 ylittävän sisällön saatavuutta. Tämä rajausta ei kuitenkaan ole päällä esim. vaihtoehtoisella selaimella toimittaessa, sillä niihin sovelluksiin ei vastaavaa rajausta ole saatavilla. Muita rajauksia on melko mahdotonta toteuttaa. Asiasta keskustellaan säännöllisesti alustatoimittajan kanssa. Hyvä tiedostus ja mediakasvatus ovat tällä hetkellä valitut keinot tässä alati muuttuvassa mediakentässä.

Tarkastuslautakunta:

9. Uuden lukiolain vaatimusten mukaisesti Vantaan lukiokoulutuksessa on tehostettu lisäresursoinneilla erityisopetusta ja opiskelijoiden jälkihojausta. Koronapandemian vuoksi lukiot olivat suuren osan vuodesta etäopetuksessa ja vaikka etäopetus on sujunutkin hyvin, niin poikkeustilanteen vaikutukset opiskelijoiden opiskeluun ja laajemminkin opiskelijoiden hyvinvointiin selviävät tarkemmin vasta kun asiasta saadaan lisää tietoa. Vantaan lukiokoulutuksen aloituspaikkoja on viime vuosina lisätty maltillisesti, sillä Vantaan lukiot alkavat jo nyt olla tilakapasiteettinsa ylärajoilla.

Selvitykset tiivistelmäkohtaan 9 sekä sisältökohtaan 2.3./suositukseen s. 79:

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala toteaa, että toisen asteen koulutuksen palvelualueella on haettu kaksi valtion erityisavustusta lukiokoulutuksen järjestäjille koronaepidemian vaikutusten tasoittamiseksi vuosille 2020–2023. Erityisavustukset mahdollistavat lisätukitoimet opiskelijoille muun muassa pienempien ryhmäkokojen ja tukiopetuksen muodossa. Lukuvuosille 2021–2023 myönnettävän avustuksen suuruudesta riippuen lukiokoulutukseen on suunniteltu palkattavan määrääjäksi 1–2 erityisopettajaa lisää.

Henkilökunnalle on mahdollista hankkia oppilaitoskohtaisesti ryhmämuotoista työnohjausta. Oppilaitoskohtaisesti on myös mahdollista hyödyntää Aito Työterveyden tarjoamia ennalta-ehkäiseviä palveluja, esimerkiksi työpsykologin luentoja.

1.8.2021 voimaan tuleva opetussuunnitelma korostaa muun muassa työelämän kanssa tehtävää yhteistyötä. Työelämä 2.0 – hankkeessa tehtyä työtä jatketaan muun muassa lukiokohtaisten työelämätiimien toimesta ja lukioissa tullaan lukuvuoden 2021–2022 laatimaan lukiodien erityispiirteet huomioon ottava työelämälähtöisyysuunnitelma. Myös yhteistyötä ammattiopisto Varian kanssa on suunniteltu tiivistettävän.

Tarkastuslautakunta:

10. Vantaan ammattiopisto Varia on kehittänyt toimintaprosessejaan ammatillista koulutusta koskevan lakimuutoksen edellyttämällä tavalla. Varia on jatkuvasti tehnyt toimenpiteitä opiskelijoiden opintojen keskeyttämisten vähentämiseksi, mutta keskeyttämiset lisääntyivät taas vuonna 2020. Varia joutui vuonna 2020 koronapandemiasta johtuvan poikkeustilan vuoksi järjestämään pitkiä jaksoja opetuksesta etäopetuksena. Etäopetuksella saattoi olla vaikutuksia keskeyttämisten lisääntymiseen ja poikkeustilanteesta saatujen kokemusten karttuessa voidaan myös paremmin laajemmin arvioida, miten poikkeusolot vaikuttivat opiskelijoiden opiskeluun.

Selvitykset tiivistelmäkohtaan 10 sekä sisältökohtaan 2.4./suositukseen s. 86:

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala:

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala toteaa, että ammattiopisto Varia sai kesäkuussa 2021 päivätyllä lisäsuoritepäätöksellä yhteensä 2,7 M € lisämäärärahaa, joka on tarkoitettu opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen sekä koronavirusepidemian johdosta tarjottaviin tukitoimiin seuraavien vuosien ajaksi. Henkilöstön määrän lisääminen mahdollistaa lisätukitoimet, kuten pienemmät ryhmäkoot ja henkilökohtaisemman opintojen ohjauksen.

Keskeyttämisestä kohtaamiseen -hanke päättyy 31.12.2021 ja tavoitteena onkin, että erityisnuorisotyöntekijöiden työ Variassa jatkuisi myös hankkeen loppumisen jälkeen. Hankkeessa on kehitetty monia hyviä toimintatapoja ja niitä tullaan jatkokehittämään myös hankkeen loputtua. Syksyllä 2021 hankkeessa toteutetaan vielä hyvinvoiva Varia -koulutuskokonaisuuden

neljäs ja viimeinen osuus koko Varian henkilökunnalle. Variassa on kevään 2021 aikana pilotoitu opiskelijoiden ohjaukseen ja varhaiseen tukeen tarkoitettua Annie-sovellusta. Lisäksi opetuksen sekä ohjauksen digitaalisia välineitä (WorkSeed ja ItsLearning) on otettu laajasti käyttöön.

On huomioitava, että koronasta huolimatta alle 20-vuotiaiden keskeyttämisprosentti vuonna 2020 alitti tavoitteen 15 %. Alle 20-vuotiaiden keskeyttämisprosentti vuonna 2020 oli 13,8 %.

Tarkastuslautakunta:

11. Koronapandemia aiheutti vuonna 2020 Vantaa musiikkiopistolle laskua oppilasmääriin ja sitä kautta taloudellisia menetyksiä. Vaikka menetyksiä pystyttiinkin hillitsemään muuttamalla opetusta nopealla aikataululla etäopetuksesi, niin varsinkin opiston monipuolinen konserttitoiminta väheni poikkeuksellisen tilanteen vuoksi.

Selvitykset tiivistelmäkohtaan 11 sekä johtopäätöksiin s. 91-92:

Kaupunkikulttuurin toimiala:

Kaupunkikulttuuri toteaa, että tarkastuslautakunnan johtopäätökset ovat oikeita, ja suositukset osuivat oivaltavasti kipeimpiin kohtiin. Taideoppilaitosta ajatellen nykyinen organisaatorakenne on tuonut mukanaan sekä hyviä, että näkyvyyden rakentamisen kannalta ongelmallisia puolia. Positiivista on yhteistyön mahdollisuus kaupunkikulttuurin kulttuurituottajien kanssa sekä kaupunkikulttuurin viestinnän kanssa yhteisesti toteutettavat markkinointiviestintäkampanjat. Musiikkiopisto pyrkii lisäämään näkyvyyttään organisaation viestinnässä, jotta musiikkiopiston tunnettuus koko Suomessa oman alansa huippuoppilaitoksena kasvaisi.

Tarkastuslautakunta:

12. Vantaan kuvataidekoulun toimintaa ohjasi vuonna 2020 vahvasti toiminnan sopeuttaminen koronapandemian poikkeustilanteeseen. Opetus jouduttiin nopealla aikataululla muuttamaan etäopetuksesi ja oppilasmäärät ja opetustuntien määrät laskivat.

Selvitykset tiivistelmäkohtaan 12 sekä johtopäätöksiin s. 96-97:

Kaupunkikulttuurin toimiala:

Kaupunkikulttuuri toteaa, että lautakunnan johtopäätökset vaikuttavat oikeilta. Kuvataidekoulu kehittää etäopetuksesta saatuja toimintamalleja lukuvuoden 2021-2022 aikana Opetushallituksen hankerahoituksen turvin. Uuden organisaation myötä yhteistyö kulttuurin palvelualueella on parantunut nimenomaan lasten ja nuorten kulttuuripalveluyksikön sisällä. Tiedottamista ja markkinointia kehitetään yhdessä Vantaan kaupungin viestinnän kanssa.

Tarkastuslautakunta:

13. Vaikka Vantaan aikuisopiston kurssien ja opiskelijoiden määrät laskivat koronapandemian aiheuttamissa poikkeusoloissa, opisto pystyi kuitenkin etäopetusta lisäämällä toimimaan kohtuullisen hyvin vuonna 2020. Jatkossa opistolla on entistä paremmat valmiudet etäopetukseen ja kurssitarjonnassa onkin nyt selvästi enemmän etä- ja monimuotokursseja. Aikuisopisto järjestää suomen kielen koulutusta ja aikuisten peruskoulutusta maahanmuuttajille. Tällä on tärkeä merkitys maahanmuuttajien kotouttamisessa.

Selvitykset tiivistelmäkohtaan 13 sekä suosituksiin s. 101:

Kaupunkikulttuurin toimiala:

Kaupunkikulttuuri toteaa, että lautakunnan johtopäätökset vaikuttavat oikeilta ja että aikuisopisto pyrkii kehittämään monimuotoisempia toimintamalleja kurssien toteuttamiselle. Aikuisten perusopetuksen laajentamista valmistellaan jo ja siihen panostetaan, esimerkiksi uusia tiloja etsitään kaupungin tilahallinnan avustuksella.

Tarkastuslautakunta:

14. Pysäköinninvalvonnan tarkoituksena on taata kaikille sujuva, annettujen pysäköintiaikojen puitteissa vaihtuva pysäköintimahdollisuus ja osaltaan pysäköinninvalvonnalla myös ylläpidetään liikenneturvallisuutta. Pysäköintiin liittyvänä asiana merkittävää oli kotihoidon pysäköintitunnusten käyttöönotto. Tunnusten avulla kuntalaisille kotiin palveluja toimittavien työntekijöiden pysäköintiongelmia helpottuvat ja palvelujen toimittaminen näin sujuvoituu.

Selvitykset tiivistelmäkohtaan 14 sekä johtopäätöksiin /suosituksiin s. 106-107:

Kaupunkiympäristön toimiala

Yleistä

Pysäköinninvalvonnan ensisijaiset tavoitteet ovat liikenteen sujuvuuden ja turvallisuuden parantaminen. Tavoitetta edistetään valvomalla lain vastaista ja vaaratilanteita aiheuttavaa pysäköintiä, sekä vaikuttamalla pysäköintipaikkojen vaihtuvuuteen. Pysäköinninvalvonnassa on tehty kuluvan vuoden aikana aktiivisesti töitä työhyvinvoinnin ja -turvallisuuden parantamiseksi, mikä on osaltaan vähentänyt sairauspoissaoloja sekä kohentanut yleistä työilmapiiriä. Yksikössä jatketaan hyväksi koettuja toimenpiteitä työhyvinvoinnin ja -turvallisuuden parantamiseksi.

Pysäköinninvalvonnassa on otettu käyttöön haalarikamerat työturvallisuuden parantamiseksi. Kameroiden käyttö perustuu vapaaehtoisuuteen tällä hetkellä. Kokemukset kameroista ovat olleet pääosin positiivisia. Pysäköinninvalvonnassa suurimmat säästöt syntyivät henkilöstökuluissa, täyttämättömien virkojen seurauksena. Arviointikertomuksen jälkeen yksi avoimista olleista viroista on täytetty. Tällä hetkellä pysäköinninvalvonnan tiimissä on kaksi täyttämätöntä pysäköinnintarkastajan virkaa.

Tiimityöskentely ja toiminnan kehittäminen

Pysäköinninvalvonnassa on painotettu hyvän hallinnon periaatteiden toteutumista. Esimiesketjun yhteen työskentely sekä johdonmukaisuus työskentelystä annettavien linjauksien luomisessa on erityisen tärkeää. Pysäköinnintarkastajia on ohjeistettu ottamaan yhteyttä esimieheensä, mikäli valvontaa halutaan aloittaa uudessa kohteessa tai alueen liikennejärjestelyt ovat muuttuneet. Muutoksista käydään aktiivista keskustelua, jonka pohjalta sovitaan toimintatavoista. Kuntalaisten ohjaamista ja neuvontaa korostetaan pysäköinninvalvonnan toiminnassa. Kuntalaisia pyritään tiedottamaan muutoksista pysäköintijärjestelyissä muun muassa tiedotteita jakamalla. Pysäköinninvalvonta pyrkii kirjoittamaan ensin huomautuksia, jos alueen liikennejärjestelyt muuttuvat. Pysäköinnintarkastajille järjestetään aktiivisesti koulutusta. Kaikki pysäköinnintarkastajat suorittavat poliisiammattikorkeakoulun järjestämän koulutuksen, joka koostuu neljästä osasta: 1. liikenneasiat, 2. oikeudelliset asiat, 3. hankalan asiakkaan kohtaaminen ja 4. työyhteisötaidot. Lisäksi pysäköinnintarkastajille järjestetään yhteistä koulutusta ulkoisten ja sisäisten sidosryhmien kanssa.

Yleisiä pysäköinninvalvontaa koskevia huomioita

Tarkastuskertomuksessa mainittujen siirtotapahtumien lisäksi pysäköinninvalvonta suorittaa ajoneuvojen siirtoja myös sillä perusteella, että ajoneuvo on pysäköity pysäköimistä koskevan säännöksen vastaisesti yli kahden vuorokauden ajan tai jos viidestä samalla ajoneuvolla tehdystä pysäköintiä koskevan säännöksen vastaisesta menettelystä on määrätty pysäköintivirhemaksut, jotka ovat maksamatta ja joihin ei voi hakea muutosta. Lähisiirtojen määrä on hieman kasvanut kaupungin kunnossapidon urakka-alueilla tehtävien kunnossapitotöiden seurauksena. Yksityisten piha-alueiden valvontaa koskevat 1.6.2020 voimaan tulleen tieliikennelain säännökset aiheuttavat edelleen epäselvyyttä valtakunnallisella tasolla. Tilanteen selkeyttämiseksi muun muassa Kuntaliitto on tehnyt esityksen lakimuutoksesta. Vantaan Kaupunki on esittänyt sisäministeriölle pysäköintivirhemaksun korotusta 60 eurosta 80 euroon Tikkurilan kalliimmalla maksuvyöhykkeellä.

Kotihoidon pysäköintitunnukset

Arviointikertomuksen jälkeen kaupungin hallintosääntöön on tehty muutos, jonka mukaan tieliikennelain 190 a §:n mukaisten kotihoidon pysäköintitunnusten myöntämisestä ja peruuttamisesta vastaa kaupungininsinööri tai hänen määräämänsä teknisen lautakunnan hyväksymien linjausten mukaisesti. (hallintosääntö 6 luku 4§) Tunnuksia on myönnetty 303 kpl 9.9.2021 mennessä. Luvat ja valvonta yksikön henkilöstöresurssien riittävyys on huomioitava tehtävien lisääntyessä.

Katualueiden käyttömahdollisuudet kotihoidon poikkeuspysäköinnissä ovat rajattuja. Kiinteistölle, eli lähemmäs asiakasta tapahtuva pysäköinti, lisäisi kotihoidon tekemän tärkeän työn tehokkuutta ja turvallisuutta. Kaupungin oma tytäryhtiö VAV Yhtymä Oy on mahdollistanut tunnuksien käytön pysäköintialueillaan. Kaupungin sosiaali- ja terveystoimella on tietämys siitä, että missä talonyhtiöissä heidän asiakkaitaan asuu. Näin ollen tunnuksien käyttöä yksityisellä alueella tulee edistää yhteistyössä sosiaali- ja terveystoimialan kanssa.

Maastopysäköintiä koskevat huomiot

Pysäköinninvalvonnassa on ollut aikaisemmin jonkin verran sisäisiä tulkintaeroja maastopysäköintiin liittyen. Tulkintaeroja on pystytty ratkaisemaan työnjohdollisin toimenpitein sekä henkilökunnan koulutuksen avulla. Tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa annettiin suositus maastopysäköintialueita koskevan kartan luomiseksi. Kartan toteuttaminen ja ylläpitäminen vaatisi

lisää henkilötyövuosien osoittamista. Kaupunkiympäristön toimiala ei katso tällaisen kartan toteuttamisen ja ylläpidon olevan sen laajuuden sekä monimutkaisuuden vuoksi kustannustehokasta, eikä viisasta henkilöstöresurssien käyttöä.

Tarkastuslautakunta:

15. Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy:n tulevaisuuteen tuovat epävarmuutta kaupungin keittiöiden toimintamallin uudistaminen ja tuleva hyvinvointialue, jolle yhtiö ei voi tarjota palveluitaan samaan tapaan kuin nykyiselle sosiaali- ja terveystoimelle. Koronaviruspandemia koetteli yhtiön taloutta, jota sopeutettiin henkilöstön lomautuksilla.

Selvitykset tiivistelmäkohtaan 15 sekä johtopäätöksiin s. 115-116 :

Henkilöstö- ja konsernipalvelut:

Tarkastuslautakunta nostaa Vanttia koskeissa johtopäätöksissään esille, että yhtiön tulevaisuudessa on tällä hetkellä nähtävissä monia epävarmuustekijöitä.

Kaupunginvaltuusto päätti 16.11.2020 § 17 talousarvion 2021 ja taloussuunnitelman 2021–2024 neuvottelutuloksen yhteydessä, että osana tuottavuus- ja talousohjelman rakenteellisten muutoksien valmistelua ja tulevasta sote-uudistuksesta johtuen teetetään selvitys Vantaan siivous-, ateria ja kiinteistöpalveluiden järjestämisen tulevaisuudesta. Selvitykseen tuli sisällyttää eri vaihtoehdot Vantin toimintojen järjestämiseksi ja niiden kokonaisvaikutusten arviointi. Selvityksen tuli valmistua elokuun 2021 loppuun mennessä. Deloitte Oy laati henkilöstön ja konsernipalveluiden palvelualueen toimeksiannosta kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisen selvityksen. Selvitys käsitellään syksyn 2021 aikana kaupungin toimielimissä, minkä pohjalta tehdään Vantin omistajastrategiset päätökset. Omistajapoliittisissa linjauksissa huomioidaan myös hyvinvointialueuudistuksen vaikutukset ja tehdään tarvittavat linjaukset tältä osin. Omistajapoliittisten linjausten perusteella yhtiölle valmistellaan tulevat tavoitteet, joissa huomioidaan myös selvityksessä erityiseksi kehittämiskohteeksi noussut asiakastytytyväisyyden kohentaminen ja muut yhtiön toiminnan kehittämisohjelman sisältö.

Tarkastuslautakunta toteaa arviointikertomuksessa, että yhtiön hinnoittelu olisi kilpailukyvytöntä. Kevään 2021 aikana laaditussa selvityksessä todettiin, että yhtiön kustannustehokkuus ei ole ainakaan yksiselitteisesti verrokkeja huonompi. Vantti on voittoa tavoittelematon yhtiö, eikä myyntiin, markkinointiin tai katteeseen mene rahaa. Tämä osaltaan kompensoi hieman kalliimpia toimintakuluja, jotka yhtiölle aiheutuvat muun muassa sovellettavasta työehtosopimuksesta johtuen.

Arviointikertomuksessa todetaan keittiöverkkosuunnittelun ja suunnittelun jatkolinjausten olevan yksi Vantin toiminnan kannalta keskeisistä tekijöistä. Kaupungin keittiöverkkoselvityksen pohjalta toteutettu pilotointi sekä pilotoinnin arviointi on valmistunut kesällä 2021. Keittiöverkkoa linjataan myös syksyn 2021 aikana hankeohjausryhmässä ja mahdolliset keittiöhankkeet näkyvät tulevien vuosien TS-suunnitelmassa.

Tarkastuslautakunta:

16. Tarkastuslautakunta valvoo kuntalain 84 §:ssä tarkoitetun sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja huolehtii sidonnaisuusrekisterin julkisten tietojen julkaisemisesta kunnan verkkosivuilla. Mikäli Vantaa päättää jatkaa edellä mainittujen sidonnaisuusilmoitusten lisäksi vapaaehtoisten ilmoitusten käytäntöä, tulee siihen liittyvästä menettelystä, ilmoitettavista sidonnaisuuksista ja rekisterinpitäjästä ottaa määräykset hallintosääntöön. Vapaaehtoisten sidonnaisuusilmoitusten kerääminen kuuluu valtuuston toimialaan eivätkä ne ole lakisääteisiin ilmoituksiin perustuvia.

Selvitykset tiivistelmäkohtaan 16 sekä sisältökohtaan /suosituksiin s. 109:

Kuntademokratia:

Vapaaehtoiset sidonnaisuusilmoitukset eivät tarvitse määräyksiä hallintosääntöön. Hallintosääntö sisältää määräyksiä, ei vapaaehtoista toimintaa koskevia suosituksia. Vapaaehtoisten sidonnaisuusilmoitusten kerääminen perustuu luottamushenkilöiden omaan aloitteeseen ja vapaaehtoisuuteen. Sitä ei ole tarvetta säännellä tarkemmin.

Tarkastuslautakunta:

17. Sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan informaation sisältö on helpompi ilmaista, kun selonteon runko kertoo jo sen, mistä asioista tulisi raportoida ja missä järjestyksessä. Kun raportoinnissa hyödynnetään täsmällisemmin yleisohjetta ja COSO-malleja (Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission, sisäisen valvonnan malli) voidaan varmistua kaikkien oleellisten asioiden raportoinnista. Lisäksi riskienhallinnan alla esitettävä riskikartoitus voitaisiin esittää kuviona, jolloin lukija saa laajemman kuvan riskienhallinnan tilasta kuin pelkän tekstin perusteella. Informaation tulisi liittyä pääsääntöisesti kyseisen vuoden asioihin, mutta edellisten vuosien kehitysehdotusten toteutumisia tulisi arvioida ja tulevat kehitysehdotukset tulisi kohdistaa seuraavalle taloussuunnittelukaudelle. Kun informaatio kerrotaan avoimesti lain edellyttämällä tavalla, se lisää läpinäkyvyyttä sekä kuntalaisiin että valtuutettuihin.

Selvitykset tiivistelmäkohtaan 17 sekä sisältökohtaan 6 (s. 109-112):

Kaupunkistrategia ja johto/rahoitus ja riskienhallinta:

Vantaan kaupunkikonserni on raportoinut tilinpäätöksessään riskienhallinnasta ja sisäisestä valvonnan seuraavien otsikoiden mukaisesti;

1.1.8 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

- Strategiset riskit
- Toiminnalliset riskit
- Taloudelliset riskit

- Vahinkoriskit
- Oikeudenkäynnit sekä kunnallisvalitukset vuonna 2020

1.2 Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

- Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tavoitteet
- Riskienhallinnan järjestäminen
- Sisäisen valvonnan järjestäminen
- Sisäisen tarkastuksen järjestäminen
- Häiriötilanteisiin varautuminen ja valmiussuunnittelu
- Keskeiset johtopäätökset ja sisäisen valvonnan kehittäminen taloussuunnittelukaudella

Voimassa olevan tilinpäätös-yleisohjeen (Työ- ja elinkeinoministeriön yleisohje kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta) mukaan riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa koskeva otsikointi tulee olla seuraavanlainen;

3.2.9 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

3.3 Selonteko kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Tilinpäätösohje ei kuitenkaan määrittele alaotsikoita, joten näin ollen pystymme seuraavassa tilinpäätöksessämme huomioimaan tarkastuslautakunnan kehityskohteet jäsentämällä alaotsikoita enemmän toivottuun suuntaan.

Mitä tulee tarkastuslautakunnan toiseen keskeiseen kehitysehdotukseen koskien riskienhallinnan kuvantamista, niin tällä hetkellä käytössämme oleva riskienhallintaohjelmisto ei muodosta riittävän havainnollistavaa kuvaa selonteon tueksi. Tämä oli kuitenkin huomioitu jo ennestään puutteeksi ja kaupungilla on käynnissä riskienhallinnan kehittämistoimenpiteitä mm. raportointiin liittyen. Tavoitteena on, että Vantaan riskiprofiileista olisi esittää havainnollistavia kuvia viimeistään vuoden 2022 tilinpäätöksen yhteydessä.

Sitovat tavoitteet

Tarkastuslautakunnan arvioita vuoden 2020 tavoitteiden toteutumisesta

Tarkastuslautakunta:

Tavoitteet, joista huomautettavaa (4.1, 9.1, 9.2,)

Sitova tavoite 4.1 Vantaa on hiilineutraali vuonna 2030

Arviointikriteeri	Tilinpäätöksen raportointi	Tarkastuslautakunnan arvio
Kokonais- ja asukaskohtaiset päästöt vähenevät 7 % Vuoden 2020 aikana on toteutettu investoinnit, joilla kaupungin omien ja tytäryhteisöjen kiinteistöjen energiankulutus laskee 2 % vuoden 2019 tasosta (investointia seuraavan 12 kk aikana) Kaupunki luopuu merkittävimmissä kohteissa öljylämmityksestä. Lämmitysöljyn käyttö tasolla 1300 MWh/12 kk investoinnista (ei realisoidu kokonaan kalenterivuoden aikana)	Tavoite toteutui osittain.	Tavoite toteutui osittain. Huomautettavaa mittaroinnissa.

Tavoitteen kolmesta osiosta kasvihuonekaasupäästöjen tavoiteltu vähennys toteutui vertailtaessa vuosien 2018 ja 2019 päästöjä. Lämmitysöljyn käytön vähentämistä koskeva tavoite ei toteutunut. Kaupungin omien ja tytäryhtiöiden energiankulutusta koskevassa tavoiteosiossa ei annettu lähtö- eikä tavoitearvoja. Raportoinnissa vain todetaan energiankulutuksen laskeneen 2 prosenttia ja tavoitteen toteutuneen tehtyjen toimenpiteiden johdosta. Arvioinnin kannalta tärkeää olisi ollut tietää kaupungin omien ja tytäryhteisöjen kiinteistöjen energiankulutuksen vertailuarvo vuodelta 2019 ja vastaavasti toteutunut energiankulutus vuonna 2020.

Kaupunkiympäristön toimialan vastaus:

Kasvihuonekaasupäästöjen vähennyksessä päästiin tavoitteeseen, kuten tarkastuslautakunta totesi, ensimmäisenä seurantavuonna 2019 (vertailu vuoteen 2018, jolloin Vantaan alueen kokonaispäästöt olivat 1068 (1000 t CO₂-ekv) ja asukaskohtaiset 4,7 (t CO₂-ekv)). Toisena seurantavuonna 2020 kokonaispäästöt olivat vuoden 2020 lopussa 883 (1000 t CO₂-ekv) ja asukaskohtaiset 3,7 (t CO₂-ekv). Kokonaispäästöt vähenivät vuoteen 2018 verrattuna 18 % ja asukaskohtaiset päästöt 21 % eli vuositavoite 7 %:n vähennys saavutettiin molemmissa seurantaindikaattoreissa. Vuoden 2020 aikana tehtyjen energiansäästötoimenpiteiden vaikutukset pystytään arvioimaan vain laskennallisesti. Toimenpiteinä on ollut Led-valaistusten toteuttaminen 28 kohteeseen, joista laskennallinen energiansäästö on noin 800 MWh/vuosi.

Lämmitysjärjestelmien uusiminen kahteen kohteeseen on tuottamassa noin 360 MWh vuosittaisen säästön. Esco-hankkeina toteutetut investoinnit tuottavat vuosittain säästöä noin 6500 MWh. Lisäksi

energianohjeistoimilla on saavutettavissa pienempiä säästöjä, jolloin laskennalliset vähennykset ovat yhteensä noin 7800 MWh vuodessa. Urheiluhalleissa on tehty toimenpiteitä lämmitys- ja sähköjärjestelmissä, joiden säästövaikutukseksi arvioidaan noin 1350 MWh/vuosi. Kaupungin omistamissa rakennuksissa kokonaisenergiankulutuksen säästöt jakautuvat seuraavasti: lämmitys - 8,6 %, sähkö - 8,2 % ja uudet energiansäästöt -1,8 % kokonaisenergiankulutuksesta. Koronarajoituksilla on ollut suuria vaikutus vuoden aikana toimitilojen ollessa suljettuna.

Sitova tavoite 9.1 Vantaa on pääkaupunkiseudun nopeimmin kasvava yritysympäristö

Arviointikriteeri	Tilinpäätöksen raportointi	Tarkastuslautakunnan arvio
Yritysten ja työpaikkojen lukumäärän kasvu 0 %	Tavoite toteutui osittain.	Tavoitetta ei voi arvioida.

Toteumaluku vuonna 2020 käsittää toimipaikat. Ei siis tiedetä yritysmäärää vuodelta 2020, joten vertailua yritysten määrä kehittyemisestä ei voi annetuilla tiedoilla tehdä. Myöskään työpaikkamäärästä vuodelta 2020 ei ole tietoa. Työpaikkamäärän lähtötaso on neljän vuoden takaa (2016) ja vertailuarvo kahden vuoden takaa vuodelta (2018).

Kaupunkistrategia ja johto/Kasvupalvelujen vastaus:

Reaaliaikaista vertailua on mahdoton tehdä, tuoreiden entistä vastaavien tilastojen puuttuessa.

Yritysten määrästä ei ole tietoa saatavilla. SeutuDaten aiemmin tuottaman datan tilalla on käytetty vuoden 2020 Tilastokeskuksen dataa toimipaikkojen määrästä.

Sitova tavoite 9.2 Vehkalan ja Aviapoliksen työpaikka-alueet kehittyvät

Arviointikriteeri	Tilinpäätöksen raportointi	Tarkastuslautakunnan arvio
Vehkalasta ja Aviapoliksesta luovutetaan vähintään 4 tonttia rakentamiseen. Vehkalan länsipuolen esirakentaminen on valmis.	Tavoite toteutui täysin	Tavoite toteutui osittain.

Tontinluovutusten määrä toteutui tavoitellusti, mutta mittarin toisesta osasta (Vehkalan länsipuolen esirakentaminen on valmis) ei raportoida mitään.

Kaupunkiympäristön toimialan vastaus:

Vehkalan länsipuolen esirakentaminen valmistui suunnitellusti 2020.

Muita havaintoja tavoitteista

Tarkastuslautakunta:

Sitova tavoite 12.6 Asunnottomuus vähenee.

Tavoitteen mittarina oli ARA:n raportoima asunnottomien määrä eri ryhmissä: nuoret, naiset, miehet, maahanmuuttajataustaiset sekä pitkäaikaisasunnottomat. Tavoitetaso vuodelle 2020 oli, että asunnottomien määrä on vähentynyt kaikissa mitattavissa ryhmissä. Lähtötasoon verrattuna miesten ja maahanmuuttajataustaisten asunnottomuutta oli vähemmän. Sen sijaan nuoria, naisia ja pitkäaikaisasunnottomia oli asunnottomina enemmän kuin vertailuvuonna. Tavoite on raportoitu osittain toteutuneeksi ja tämä lienee oikein. Tarkastuslautakunta haluaa kuitenkin ilmaista huolensa siitä, että asunnottomien määrää ei ole kaikissa ryhmissä pystytty vähentämään.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan vastaus:

Vantaalla on tehty pitkään työtä asunnottomuuden vähentämiseksi, tämä näkyy mm asunnottomuuden kokonaismäärän vähentymisenä. Asunnottomuuteen vaikuttavat kuitenkin monet seikat. Koronaepidemia on kärjistänyt tilanteita kodeissa lisäten esimerkiksi kotihälytysten määrää, joiden vaikutukset näkyvät myös asumisen häiriöinä. Naisten tilanteet ovat vaikeutuneet ja asunnottomuus voinut tästä johtuen myös lisääntyä. On kuitenkin merkille pantavaa, että Vantaalla on suurista kaupungeista vähiten asunnottomia, kun verrataan asunnottomien määrää/1000 asukasta. Heilahteluja verrattain pienissä eri asiakasryhmissä tapahtuu vuosittain. Kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen puute on jatkuva ongelma. Näiden puuttuessa sosiaalipalveluissa asiakkaana oleville asunnottomille on erittäin haastavaa löytää pysyvä asunto. Pieni osa asunnottomista on asunnottomia elämäntapansa vuoksi: heillä ei ole kykyä tai halua sitoutua pysyvämpään asumiseen ja siihen tarjottuun tukeen.

Asunnottomuuden vähentämistä tavoitellessa on kiinnitettävä huomiota asunnottomuuden käsitteen määrittelyyn ja monitahoisuuteen: onko asuminen kunnossa vrt. onko oma asunto. Henkilö, joka on tilaston mukaan asunnoton, voi kokea asuntoasioidensa olevan kunnossa tai hänellä on paikka, jossa olla. Sosiaalipalveluissa vähennetään asunnottomuutta kehittämällä palveluja, joiden tavoitteena on tukea asunnottomia kohti itsenäistä asumista.

Asumisen tuki on monipuolista, lähtien kevyesti tuetusta palveluasumisesta tehostettuun palveluasumiseen ja päihteet sallivasta päihteettömyyttä tukevaan. Asunnottomuutta ehkäiseviä palveluja, kuten asunnottomuuden ehkäisyhankkeen jalkautuva työ, kehitetään koko ajan. Kokemusasiantuntijat ovat tärkeä osa palvelujen kehittämisessä. Palveluja kehitetään pitkällä tähtäimellä ja yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Koronaviruspandemian vaikutus sitoviin tavoitteisiin (ainakin osittain pandemiasta johtuva)

Tarkastuslautakunta:

Tavoitteena 4.3 oli, että joukkoliikenteen käyttö kasvaa. Tavoitetasona oli 133 600 nousua arkivuorokaudessa, toteutunut määrä oli 90 000, joskin raportoinnissa oli etenkin junaliikenteen osalta jonkin verran epävarmuuksia. Koronatilanteen pahentuessa ihmiset siirtyivät laajasti etätoihin. Lisäksi todennäköisesti osa vaihtoi julkisesta liikenteestä polkupyörään tai omaan autoon.

Tavoite 4.4 oli, että pyöräilyn kulkumuoto-osuus kasvaa. Pyöräilyindeksin tavoitetaso oli 1030, toteutunut 1266. Edellisen vuoden indeksiluku oli 1039, joten kasvu oli huomattava. Pyöräilyn suosion kasvu saattoi olla osittain koronaviruspandemian positiivinen vaikutus.

Kaupunkiympäristön toimialan vastaus:

Vuoden 2020 joukkoliikenteen nousijamäärätavoite jäi kauas tavoitellusta jään marraskuussa 90 000 matkustajaan päivässä tavoitetason ollessa 133 600. Koronapandemia on leikannut joukkoliikenteen käyttöä kymmeniä prosentteja. Toipuminen muutoksesta tulee HSL:n ennusteen mukaan olemaan hidasta ja kestää vuosia. Vantaan kaupunki tuottaa joukkoliikennepalvelun HSL:n kautta. Se vastaa liikennepalvelun suunnittelusta ja tilaamisesta, mutta Vantaan kaupunki vastaa erityisesti joukkoliikenteen terminaalien, olosuhteiden, toimintaedellytysten ja sujuvuuden kehittämisestä. Pitkällä tähtäimellä käytön on mahdollista kasvaa asukasmäärää ja työpaikkamäärää nopeammin, kun maankäyttöä kehitetään ja tiivistetään olemassa olevan palvelun yhteyteen. Tätä kuvaa hyvin siksi myös kaupunkiympäristön toimialan tavoitteet 5.1 ja 6.1.

Viime vuosina on edistetty HSL:n kanssa laadittuja linjastosuunnitelmia ja erityisesti niiden yhteydessä lanseerattujen runkolinjojen 30, 300, 400, 520 ja 530 olosuhteita ja etuuksia. Runkolinjan 300 liikennöintiin tarvittavan Luhtitien suunnittelu eteni aikataulussa. Bussiliikenteen siirtyminen Hakunilan varikolta Ojangan varikolle eteni myös aikataulussa.

Tarkastuslautakunta:

Tavoite 7.1, työttömyys laskee. Kolme neljästä mittarista ei toteutunut. Työttömyys kasvoi voimakkaasti pandemian rajoitusten seurauksena. Työmarkkinatuen kuntaosuus kasvoi noin 4,4 miljoonaa euroa edellisestä vuodesta. Työmarkkinatuen kuntaosuus lähti nousuun jo vuonna 2020, mutta tässä ei ole vielä mukana henkilöitä, jotka jäivät työttömäksi pandemian vuoksi. Ne, joilta pandemia vei työt pysyvästi näkyvät työmarkkinatuen kuntaosuudessa vuonna 2021.

Tavoite 7.2, kunnan ja monialaisen yhteispalvelun järjestämissä aktivointitoimenpiteissä olevien määrä nousee. Tavoitteeseen liittyi kaksi mittaria. TYP:n (työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu) asiakkaiden osuus aktiivitoimenpiteissä oli 34,6 prosenttia. Muutettu tavoitetaso ylittyi, alkuperäinen tavoitetaso alittui hieman. Kuntouttavan työtoiminnan asiakasmäärä: muutettu tavoite 1600, toteutui 1337. Toiminta suljettiin poikkeustilan ajaksi, asiakasmäärä romahti koronan takia.

Työllisyyspalvelujen vastaus:

Ei lisättävää

Tarkastuslautakunta:

Tavoite 10.1 Suurten tapahtumien määrä. Tavoite ei toteutunut, koska tapahtumia ei voitu järjestää.

Tavoite 12.5 Myönteisen erityiskohtelun toimintaohjelmaa toteutetaan. Toimenpiteitä sopeutettiin pandemiatilanteen rajoitukset huomioiden.

Kaupunkikulttuurin toimialan vastaus:

Kaupunkikulttuuri toteaa, että tarkastuslautakunnan johtopäätökset ovat oikeita. Tapahtumatuotanto kärsi koronapandemian rajoituksista ja kaikkia myönteisen erityiskohtelun ohjelmaan kirjattuja toimenpiteitä ei ollut mahdollista toteuttaa suunnitellusti.

Tarkastuslautakunta:

Tavoite 12.7 Keskeyttäneiden määrä ammatillisessa koulutuksessa vähenee. Etäopiskelulla oli todennäköisesti keskeyttämisiä lisäävä vaikutus. Keskeyttäneitä henkilöitä oli vuonna 2020 7,4 % enemmän kuin vuonna 2019.

Kasvatuksen ja oppimisen toimialan vastaus:

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala toteaa, että ammattiopisto Varia sai kesäkuussa 2021 päivätyllä lisäsuoritepäätöksellä yhteensä 2,7 M € lisämäärärahaa, joka on tarkoitettu opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen sekä koronavirusepidemian johdosta tarjottaviin tukitoimiin seuraavien vuosien ajaksi. Henkilöstön määrän lisääminen mahdollistaa lisätukitoimet, kuten pienemmät ryhmäkoot ja henkilökohtaisemman opintojen ohjauksen.

Keskeyttämisestä kohtaamiseen -hanke päättyy 31.12.2021 ja tavoitteena onkin, että erityisnuorisotyöntekijöiden työ Variassa jatkuisi myös hankkeen loppumisen jälkeen. Hankkeessa on kehitetty monia hyviä toimintatapoja ja niitä tullaan jatkokehittämään myös hankkeen loputtua. Syksyllä 2021 hankkeessa toteutetaan vielä hyvinvoiva Varia -koulutuskokonaisuuden neljäs ja viimeinen osuus koko Varian henkilökunnalle. Variassa on kevään 2021 aikana pilotoitu opiskelijoiden ohjaukseen ja varhaiseen tukeen tarkoitettua Annie-sovellusta. Lisäksi opetuksen sekä ohjauksen digitaalisia välineitä (WorkSeed ja ItsLearning) on otettu laajasti käyttöön.

On huomioitava, että koronasta huolimatta alle 20-vuotiaiden keskeyttämisprosentti vuonna 2020 alitti tavoitteen 15 %. Alle 20-vuotiaiden keskeyttämisprosentti vuonna 2020 oli 13,8 %.

Tarkastuslautakunta:

Tavoite 16.2 Terveysasemien vastaanotolle pääsy nopeutuu. Vastaanotolle pääsy hidastui. Pandemian aiheuttama poikkeustilanne vaikeutti tilannetta merkittävästi. Hoito- ja palveluvelka ja niistä seuraava palvelutarpeen kasvu heijastuvat pitkälle tuleviin vuosiin. Myös opiskeluhuollon puolella palvelujen tarve on lisääntynyt merkittävästi vuodesta 2019 vuoteen 2020.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan vastaus:

Kuten tarkastuslautakunta toteaa, osa väestön hyvinvoinnin edistämiseen tähtäävistä sitovista tavoitteista jäi toteumatta ainakin osin koronakriisin vuoksi. Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalle vastuutetuista sitovista tavoitteista näin voidaan arvioida tapahtuneen ainakin tavoitteen 12.3 (Lastensuojeluilmoitusten jälkeisellä nopeasti tarjottavalla tuella saadaan vähennettyä huostaanottojen määrää) sekä tavoitteen 16.2 (Terveysasemien vastaanotolle pääsy nopeutuu).

Koronaepidemia ja sen jälkihoito heijastuvat toimialan palveluvaateisiin vielä pitkään, eikä epidemian kokonaisvaikutuksia pystytä vielä täysin arvioimaan. Koronan onnistunut jälkihoito ja sen aiheuttaman hoito- ja palveluvelan kattaminen edellyttää sekä tehokkuutta toimialan peruspalvelutuotannolta että kohdennettua panostusta koronasta erityisesti kärsineisiin asukasryhmiin. Lisäpanostusta tarvitaan erityisesti terveysasemien vastaanottotoimintaan, lasten ja

nuorten mielenterveyspalveluihin sekä lapsiperheiden tukeen. Hoito- ja palveluvelan kattamiseksi myös palvelupolkujen toimivuus mm. kaupungin eri toimijoiden ja erikoissairaanhoidon varmistetaan. Uudelle valtuustolle annetaan valtuustokauden alussa selvitys siitä, miten koronan aiheuttama mielenterveys-, hoito-, hoiva-, oppimis- sekä muu palveluvelka saadaan kurottua kiinni; sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala osallistuu osaltaan em. kaupunkitason selvityksen valmisteluun.